סלע
סוכנות לקשרי עתונות
ת.ד. 724 ירושלים, ת.ד. 30215, תל־אביב, טל: 03-614050
קטעי עתונות
מעריב 18 אוק' 1988

"טרנספר זה לא מילה גסה ואם מאמינים זה גם יכול להיות מעשי"

גנדי ופעילים במולדת אמש בקריית־ארבע. צילום: סקופ 80

מאת אבינועם בר־יוסף

אנשי כך היו אמש עסוקים בפיצוץ אסי־פת הבחירות של הליכוד בקרית־ארבע, בה הופיע השר ינאל הורוביץ, ופינו את הבמה במתנ"ס לגנדי כדי להשמיע את רעיונותיו של כהנא.

למרות הדימיון בתכניות יש שוני מהותי בין הצגת הדברים של האלוף (מיל) רחבעם (גנדי) זאבי לבין אסיפות הבחירות של ח"כ מאיר כהנא.

האחרון צועק ומגדף, מלהיב את קהלו בהתקפות פרועות על ערבים בשל היותם ערבים.

לגנדי יש סגנון. ומה שנשמע אצל כהנא מפלצתי, אצלו זה מאורגן לתורה צבאית שיש לה תכניות פעולה. איך הוא אומר? "טרנספר זה לא מילה גסה ואם מאמינים זה גם יכול להיות מעשי".

והוא מאמין וגם הקהל שלו מאמין. וזה לאו דווקא הקהל שבא לאסיפות של כה־נא. אצלו בא חתך של השפויים בקריית־ארבע. לא כאלה שייצאו לחברון בסתם יום של חול לזרוק אבנים ולהפוך דוכנים בקסבה.

אצלו תכנית האלופים של המערך היא מצחיקה. הרי בן־גוריון הורה כבר על טר־נספר ב־1948 באיזור רמלה לוד, ורבין בי־צע אותו. לוי אשכול הקים בשנת 1967 מחלקת טרנספר, שפעלה גם בימי גולדה מאיר. אמנם הם הצליחו להוציא מכאן רק 30 אלף תושבים בגלל שפעלו בסודיות ולא פרסמו די את ההטבות למהגרים. וזה מעט מידי.

גם כמה מאנשי כהנא, באו לשמוע אותו אחרי שפוצצו את האסיפה של הליכוד. אולי היום, אחרי פסק הדין של בית־המש־פט הגבוה לצדק, יאלצו להתמתן ולהצביע בשבילו.

אצלו הטרנספר יהיה בהסכמה, כי ישר־אל תציע למדינות ערב בתמורה שלום. ואם יש אמונה, תהיה גם הסכמה מצידן.

סלע
סוכנות לקשרי עתונות
ת.ד. 724 ירושלים, ת.ד. 30215, תל־אביב, טל: 03-614050
קטעי עתונות
הארץ 9 אוק' 1988

ספר חדש / אליהו סלפטר

מפתח לעשור מבוזבז

רומן חדש קורע אשנב לעיוותי הכלכלה הישראלית ומציב לקורא אתגר: לזהות את גיבורי העלילה, שאינה דמיונית לגמרי

יובל אליצור: השנים האבודות. הוצאת מעריב

קבוצה של ישראלים צעירים הגי־עה, לפני שבועות מספר, לניו־יורק כדי לחפש משקיע למימון ייצור תע־שייתי של המצאה שפיתחו. המכשיר – והרעיון שמאחוריו – מצאו חן בעיני בעלי־ההון שאתם התקשרו, אבל הם הסבירו לישראלים כי עלות הייצור בארץ תחייב לקבוע מחיר גבוה פי שניים ויותר מזה שלהער־כתם ודרוש כדי שלמכשיר יהיה השוק ההמוני שיצדיק את ההשקעה. הם הציעו לקנות את ההמצאה, או לחי־כנס לשותפות בייצור המכשיר בקוריאה הדרומית, בתאילנד או בארץ אחרת במזרח הרחוק, שבה ההוצאות, ובעיקר שכר העבודה, הן שליש מאלו שבישראל.

על המקרה הזה נודע לי באקראי מידיד הקשור לאחד מאנשי הקבוצה. אך מי שפוגש מהנדסים ותעשיינים ישראלים יכול לשמוע על מקרים דו־מים לא מעטים, שבהם כושר ההמצאה הישראלי מתנגש עם המציי־אות הכלכלית הישראלית ומכשיל את התקוות לנצל את המוח הישראלי כדי להפוך את הארץ לטייוואן או לקוריאה, אם לא ליפאן של המזרח־התיכון.

גם אם האירועים בעלילה הכלכ־לית של "השנים האבודות", פרי־עטו של יובל אליצור, ברויים בפרטיהם, הספר הוא יותר "רומן־מפתח" מאשר סיפור בדוי. אליצור, סופר ועורך זה יותר מ־30 שנה, מכיר לא רק את המבנה והבעיות של המשק הישראלי, כי אם גם את כל מי שמילא בו תפקיד חשוב, מאשכול עד נסים ומשנקר ולבון ועד לאוטמן וקיסר. כאשר הד־ליט לכתוב ספר על סיבות כישלונה של ישראל לנצל את העשור האחרון להבראת כלכלתה, עמדה לפניו הכר־ירה: לערוך ניתוח־עובדות יבש, שהיה מכוון בעיקר לחוג בעלי המק־צוע, או להציג את הדברים ברומן עלילתי שיעניין גם את הקהל הרחב, כפי שעשו זאת מחברי רבי־מכר על הכלכלה האמריקאית ועל עולם הכס־פים הבינלאומי.

אליצור בחר, בהצלחה, בדרך השניה, ובעשרה פרקים מרתקים הוא ממחיש את סיבות עיוותו של המשק שלנו: הבירוקרטיה הממשלתית המח־ניקה והפוליטיזציה המפלגתית של הכלכלה ושיטת הפרושקציה שהיא הולידה. בעלילת הסיפור מתוארת גם אווירת החממה המגינה על מפעלים לא־יעילים ומונעת את הצורך להתחשל לתחרות אמיתית בשווקים העולמיים: מעגל הקסמים של הסיוע האמריקאי העצום, המאפשר הרחבת הפער בין הצריכה לבין הייצור, המר־בילה להגברת התלות בסיוע־חוץ וחוזר חלילה. אלה תהליכים שנכתב עליהם בכתבות, במאמרים ובספרים, אך "השנים האבודות" מתאר זאת לא בסטטיסטיקה ובמונחים מקצועיים, אלא בעלילה שגיבוריה משוחרים ע"י "השיטה" או נלחמים בה – ולעתים עוברים מצד אחד לצד השני של המתרס, כפי שזה קורה גם במציאות.

קוראים רבים, במיוחד אלה המקורבים למשק הישראלי, ישת־עשעו וראו בזיהוי הדמויות המרכ־זיות: מי הוא המיליונר ארליך, השר יואב דרור או הפקיד הבכיר ברגמן? וכמובן, את מי מגלמים רפי, המהנדס מהקיבוץ, וגבי, אשף־העסקים העושה חיל באמריקה.

אך השאלה העיקרית המעסיקה את אליצור, והמהווה את הנושא המר־כזי של הספר, היא יכולתו של משק קטן כמו של ישראל להתחרות בכלכ־לה העולמית. מה הדרך: התמקדות בפיתוח רעיונות ובמכירתם לחברות בינלאומיות גדולות – או חיפוש "נישות" (גומחות) במשק העולמי, אשר לחברות־הענק לא כדאי להת־עסק בהן ודווקא מדינה קטנה יכולה לפתחן ביעילות ולהתפרנס מהן בכבוד. אין זה ויכוח תיאורטי. יועצים כלכליים במערב יעצו לישראל, זה שנים רבות, למצוא את ה"נישות" המתאימות ולהתרכז בהן אחרים, כמ־יותר באחרונה, דגלו בהתמקדות כפר־תוח שיש בו כדי להבטיח פרנסה לכוח עבודה מדעי וטכנולוגי ול־השאיר את הייצור ההמוני לארצות עם כוח עבודה זול יותר.

הנושא זוכה עתה לתשומת־לב מחודשת גם באירופה, עם ההכנות לאיחודו של השוק המשותף ב־1992, שיביא, כך מניחים, להיווצרות חב־רות־ענק ויעורר את שאלת הפירמות הקטנות והבינוניות. הניסיון האירופי חשוב גם לישראל, שתצטרך למצוא דרכים לשמור ולהרחיב את מקומה בין כלכלות הענק. לגבי אפלבאום, הגיבור המרכזי של "השנים האבו־דות", יש תשובה פסקנית לשאלה. ההתפתחות באירופה אחרי 1992 תראה אם תשובתו – ותשובת אליצור – אכן נכונה.

קטעי עתונות
VIATA NOASTRA
Tel Aviv
1988 APR 19

cultural-științifice și social-du-
ștești.

PREMIILE DIN „FONDUL LEVY EȘKOL"

Premiile Fondului pe numele fostului prim ministru Levy Eșkol pentru creație au fost împărțite săptămîna aceasta la „Casa Scriitorilor" din Tel Aviv, unui număr de 10 scriitori și poeți : Uri Orlev, Aharon Amir, Erez Biton, Dudu Barak, Israel Har, Eyal Meghed, Haim Naghid, Oded Sferdlik, Simha Raz și Pinhas Sade.

Premiul este de circa 1500 șekeli pe lună acordați timp de un an. El este decernat unor creatori, pentru ca în această perioadă să se poată elibera de alte preocupări, spre a se dedica numai scrisului.

Ceremonia decernării premiilor a fost condusă de Iaron London. Și-a dat concursul cîntăreața Mihal Tal.